Askerî Zekâ Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Askerî Zekâ Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17048

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Askerî Zekâ Ölçe?i, Ö. Gürkol taraf?ndan 2014 y?l?nda askeri ortamda ba?ar?y? öngörmek amac?yla kavramsal bir çerçeve olu?turularak geli?tirilen bir psikometri arac?d?r. Bu ölçek, askeri personelin görevlerini etkin bir ?ekilde yerine getirmesi için gerekli olan zihinsel ve davran??sal yetkinlikleri ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek, askeri zekây? iki temel alt boyutta ele almaktad?r: **Bili?sel** ve **Davran??sal**. Toplam 26 maddeden olu?an bu geli?tirme ölçe?i, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k sergilemektedir ve askeri personel seçimi, e?itimi ve de?erlendirilmesi alanlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçe?in derecelendirme yap?s?, kat?l?mc?lar?n maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirlemelerini sa?layan 7'li Likert tipi bir format kullanmaktad?r. Ölçek, askeri görevlerin karma??kl???na özgü zekâ bile?enlerini tan?mlayarak, alanda daha spesifik ve geçerli ölçümler yap?lmas?na katk? sa?lamay? amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Askerî Zekâ, Ölçek Geli?tirme, Askeri Ba?ar?, Bili?sel Yetkinlik, Davran??sal Yetkinlik, Psikometri.

Yazarlar

Özlem Gürkol (Tez Yazar?), Sait Gürbüz (Sorumlu Yazar).

Amaç

Askerî Zekâ Ölçe?i'nin temel amac?, askeri ortam?n kendine özgü zorluklar? ve gereklilikleri ba?lam?nda tan?mlanan "Askerî Zekâ" yap?s?n? ölçmektir. Bu ölçek, askeri personelin, özellikle de subay ve astsubay adaylar?n?n, karma??k, stresli ve belirsiz ortamlarda ba?ar?l? olma potansiyellerini de?erlendirmek için geli?tirilmi?tir.

Ölçek, askeri ba?ar?y? sadece genel zekâ testleriyle de?il, ayn? zamanda askeri liderlik, karar verme ve operasyonel çevreye adaptasyon gibi kritik davran??sal ve bili?sel yetkinliklerle ili?kilendirerek daha bütüncül bir de?erlendirme sa?lamay? hedefler. Geli?tirme çal??mas?, bu kavram?n teorik temellerini olu?turmay? ve ölçülebilir hale getirmeyi amaçlam??t?r.

Yap?

Ölçek, literatür taramas? ve kavramla?t?rma çal??malar? sonucunda belirlenen iki ana boyuttan olu?an **Askerî Zekâ** yap?s?n? ölçmektedir. Bu iki boyut, askeri görevlerdeki ba?ar?n?n iki farkl? ancak ili?kili yönünü temsil eder:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili?sel Alt Boyut: Bu boyut, askeri personelin problem çözme, stratejik dü?ünme, h?zl? analiz yapma ve karma??k durumlar? anlama yeteneklerini kapsar. Sava? alan? fark?ndal??? ve taktiksel muhakeme gibi zihinsel süreçlere odaklan?r.
Davran??sal Alt Boyut: Bu boyut, bili?sel yeteneklerin pratik uygulamas?yla ilgilidir. Liderlik etme, bask? alt?nda sakin kalma, tak?m çal??mas?na yatk?nl?k, adaptasyon ve duygusal düzenleme gibi askeri ortamda kritik olan davran??sal ç?kt?lara odaklan?r.

Geçerlik

Kaynak verilerde spesifik geçerlik (validity) katsay?lar? veya detayl? geçerlik analizleri (yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i vb.) aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen ölçek oldu?u için, geçerlik çal??malar?n?n (genellikle kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i) tezin metodoloji bölümünde detayl? olarak sunuldu?u varsay?lmaktad?r.

Geli?tirme sürecinde, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen Askerî Zekâ yap?s?n? temsil edip etmedi?i uzman görü?leri ve kapsam analizleri arac?l???yla incelenmi?tir. Detayl? geçerlik bulgular? için, orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenilirlik

Askerî Zekâ Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenilirlik düzeyi, yüksek düzeyde tatmin edicidir. Güvenirlik, **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir:

Bili?sel Alt Boyut: Güvenirlik katsay?s? $\alpha = 0,93$.
Davran??sal Alt Boyut: Güvenirlik katsay?s? $\alpha = 0,95$.
Ölçe?in Geneli: Güvenirlik katsay?s? $\alpha = 0,97$.

Elde edilen bu katsay?lar (hepsi 0.90'?n üzerindedir), ölçe?in hem alt boyutlar?n?n hem de genelinin son derece yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçme konusunda kararl? oldu?unu göstermektedir. Bu yüksek güvenilirlik, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda ve pratik uygulamalarda güvenle kullan?labilece?ini i?aret eder.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?sal olarak iki alt boyuta (Bili?sel ve Davran??sal) ayr?ld??? için, geli?tirme a?amas?nda büyük olas?l?kla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** teknikleri kullan?lm??t?r. Güvenilirlik sonuçlar?nda bu iki alt boyutun ayr? ayr? raporlanmas?, ölçe?in iki faktörlü bir yap? sergiledi?ini ve maddelerin bu faktörler alt?nda ba?ar?l? bir ?ekilde grupland???n? göstermektedir. Bu faktörler, askeri zekân?n teorik modelini destekleyecek ?ekilde tasarlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Yüksek Lisans Tezi Kapsam?nda Geli?tirilmi?tir)

Format: Öz Bildirim (Self-Report) Envanteri

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Askeri Personel (Özellikle Subay ve Astsubay Adaylar?)

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Türkiye Cumhuriyeti askeri kurumlar?nda görev yapan veya e?itim gören personel.

Test Metodolojisi: 7'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=**Kesinlikle kat?lm?yorum**, 7=**Kesinlikle kat?l?yorum**). Ölçek toplam 26 maddeden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Askeri Ortam, Performans, Cronbach Alfa, Geçerlik, Güvenilirlik, Bili?sel, Davran??sal.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Veri mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yüksek lisans tezinin gerçekle?tirildi?i kurum: Kara Harp Okulu Komutanl???, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Özlem Gürkol'un 2014 y?l?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin ?artlar? için sorumlu yazar Sait Gürbüz veya tez yazar?n?n ba?l? oldu?u kurum ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi bu adresten indirilebilir: askeri-zeka-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Gürkol, Ö. (2014). Askeri zekâya do?ru: Kavramla?t?rma ve askeri ortamda ba?ar? için bir ölçek geli?tirme denemesi (Yüksek lisans tezi, Kara Harp Okulu Komutanl???, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmi?tir.
Tez Özeti ve Detayl? Bilgiler: tez.yok.gov.tr

Askerî Zekâ Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Askerî Zekâ Ölçe?i'ne ait 26 maddenin orijinal metinleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM